

Vette klei, is dat het ideaal?

In een vorig artikel sprak ik over tuinieren op arm, droog, zuur zand, en de problemen daarbij. Maar vette klei kan ook lastig zijn. Nu heb ik daar zelf weinig ervaring mee. Maar in boeken is er toch wel wat informatie over te vinden, en mijn ervaring op de droge grond kan wellicht helpen, omdat vette klei in een zonnige zomer flink kan uitdrogen. Net als op het zure zand, moeten het sterke planten zijn, die zowel natte voeten en een rijke dis als een droog kleimasker overleven.

Tekst: Gelukkig voldoen veel ruigteplanten aan deze eisen. *Welmoed Huisman* Bijvoorbeeld de familie *Lysimachia*, waarbij vooral de soort *clethroides* door vlinders bezocht wordt. Helaas staat deze familie erom bekend dat ze graag je hele tuin door gaat lopen. Een waakzaam oog bij het onderhoud is hier dus op zijn plaats. Het voordeel is wel dat de *Lysimachia* zowel vocht als enige droogte verdraagt.

Robinia tuinontwerp,
www.robinia-tuin.nl

Een andere plant is de kattenstaart, oftewel *Lythrum sallicaria*. Er zijn inmiddels verschillende cultivars van ontwikkeld die variëren in kleur van roze tot magenta-rood. Ook de hoogte verschilt van 80-130 cm. *Lythrum* trekt zowel dag- als nachtvlinders met haar



Boomblauwtje op *Veronicastrum sibiricum* 'Red Arrows'.

nectar (kleine vos en kleine vuurvlinder, witjes, citroentje en dikkopjes), maar enkele vlinders zetten zelfs hun eitjes af op deze heemplant zoals het boomblauwtje. Hij heeft een echt vochtige grond nodig, maar ik verwacht dat een korte droge periode geen probleem is. *Lythrum* combineert mooi met *Phloxen*, *Persicaria* en *Ligularia*. Als er een vijver in de tuin staat, dan is het moerasgedeelte een prima plaats voor deze bella donna, die er ook met uitgebloeide bloemstengels en een vlammende herfstkleur erg mooi uitziet. Wellicht zaait ze zich uit in de tuin op een plek die haar zelf schikt.

Uit de vlinderplanten top-10 is er de *Eupatorium* aan te wijzen, als ruigteplant voor vette klei. Bijna alle leverkruidachtigen trekken vlinders aan. Zowel de inheemse *Eupatorium cannabinum* als de cultivars van *Eupatorium maculatum*.

Het kunnen reusachtige planten worden met mooie roze bloemschermen. *Eupatorium purpureum* bereikt zelfs een hoogte van 2 meter. *Eupatorium chinense* bloeit met grauwwitte bloemen en is daarmee een van de minder mooie cultivars, maar juist voor vlinders zeer aanbevelenswaardig, mede door de gunstige bloeitijd. *Eupatorium rugosum* 'Chocolate' is geliefd om zijn donkere blad, maar hij bloeit niet erg rijk en zal dus niet veel vlinders trekken. *Eupatorium* is een vochtminnende plant, maar zelfs op zeer droge grond wil hij het wel doen, mits in de lichte schaduw. En zeker geen warme middagzon op zijn blad.

De atalanta kan tot laat in het jaar in ons land worden aangetroffen, drinkend van nectar of rottend fruit, zoals appels. De zilverkaars (*Actaea* of *Cimicifuga*) is een vaste plant met prachtige witte bloeiaren. Deze plant heeft voldoende vocht nodig en is geschikt voor kleigrond. Atalanta's drinken graag van de nectar. Maar niet alleen de bloeiwijze heeft sierwaarde, ook het grote blad is erg mooi. Er zijn zelfs cultivars met roodbruin blad, dat erg mooi combineert met de lichtgekleurde bloeiwijze. Leuk met herfstanemonen en herfstasters.

De *Ligularia* met haar grote gele margrietachtige bloemen trekt ook atalanta's aan, evenals dagpauw-oog, kleine vos en distelvlinder. Ook deze plant heeft grote bladeren met sierwaarde. Bij *Ligularia dentata* 'Desdemona' heeft het blad een rode zweem, vooral aan de onderzijde. *Ligularia* is goed te combineren met *Lythrum*, *Hemerocallis*, *Eupatorium* en *Persicaria*.



Deze twee plakkers vond ik op mijn aalbessenstruik. Voor de foto heb ik ze er even af gehaald, met blad en bes.



Eupatorium, *Helianthus 'Lemon Queen'*, *Pericaria*, *Veronicastrum* en *Pennisetum* in de Sussex Prairies Garden in Engeland.

Veronicastrum doet het volgens vele kwekerijen ook op kleigrond. Op zeer zware klei is het wellicht handig wat compost door de grond te mengen. Want ze houden van humusrijke grond. Het zijn langlevende planten die er voor en na de bloei ook mooi uitzien. In het najaar verkleuren de bladeren geel. *Veronicastrum 'Temptation'* staat mooi naast het siergras *Panicum 'Rehbraun'*.

In het artikel over droge zandgrond vertelde ik over de mooie aster 'Little Carlow', die vlinders lokt en ongevoelig zou zijn voor meeldauw. Helaas niet op droog zand, dat vermengd was met compost. Ook op vette klei zou ik deze plant niet uitproberen. Daarvoor is *Aster novi-belgii* een betere keuze. Bijvoorbeeld de cultivar 'Schöne von Dietlikon' met lilapaarse bloemen. Zij staat mooi naast *Rudbeckia*, *Solidago* en *Helianthus 'Lemon Queen'*.

De nummer één voor vlinders, de *Buddleja*, doet het gelukkig op bijna elke grondsoort goed. Soms te goed, want hij kan zich behoorlijk uitzaaien. Gelukkig zitten de kwekers niet stil en zijn er inmiddels vlinderstruiken die wel nectar leveren, maar geen zaad vormen. De *Buddleja 'Blue Chip'* is zo'n cultivar. Het is een lage heester met grijsgroen blad en lilablauwe bloempluimen en daarmee een goede vervanger van de *Buddleja 'Nanho Blue'*.

Vernonia is een heel hoge vlinderplant met kleine purperen bloempjes. Kleigrond zou voor deze plant geen probleem moeten zijn. En vlinders zijn je dankbaar. De plant is makkelijk en kan jarenlang op dezelfde plek staan zonder te worden gescheurd of opgebonden. De paarse bloempjes combineren mooi met de citroengele *Helianthus 'Lemon Queen'*.

Tot slot zijn er ook fruitsoorten die geschikt zijn voor kleigrond, alhoewel een portie compost goed schijnt te zijn. De gewone aalbes is leuk voor jezelf, maar ook voor enkele nachtvlinders en hun rupsen. Bijvoorbeeld voor de plakker, waarvan de rupsen het blad eten.

Geraadpleegde literatuur

- Crafer, Tim. Foodplant list for the Caterpillars of Britain's Butterflies and Larger Moths. Atropos 2005.
- Waring, P. en Townsend, M., Nachtvinders: veldgids Nederland en België. Tirion 2006/2007.
- Koster, Arie, Plantenvademecum, voor tuin, park en landschap. Fontaine uitgevers 2007.
- Picton, Paul. The Gardener's Guide to Growing ASTERS. David & Charles Publishers 1999.

Mogelijke combinaties

Lythrum salicaria (kattenstaart, h80, bl 6-7) $\phi \Delta \text{F}$

Ligularia dentate 'Desdemona' (Ligularia, gele bloem, h100, bl 7-8) $\phi \Delta \text{F}$

Hesperis matronalis (Damastbloem, lila bloem, h70, bl 5-6) $\phi \Delta \text{F}$

Phlox paniculata 'Lichtspel' (Flox, lichtroze bloem, h120, bl 7-8) $\phi \Delta \text{F}$

Actaea simplex atropurpureum (cimicifuga, h125-150, bl 10-11) $\phi \Delta \text{F}$

Sambucus nigra 'Black Beauty' (syn. 'Gerda' h500cm, bl 6-7) $\phi \Delta \Delta \text{F}$

Aster novi-belgii 'Schöne von Dietlikon' (lila herfstaster, h100, bl 9-10) $\phi \Delta \text{F}$

Molinia 'Transparent' (Pijpestrootje, h180, bl 8-10) Δ

Ribes rubrum (aalbes/rode bes, h1-1,5m, bl 4-5) $\phi \Delta \Delta \text{F}$

Euphorbia polychroma (Wolfsmelk, geelgroene bloei, h30-50, bl 4-6) F

Ajuga reptans (Zenegroen, paarsblauwe bloemen, h15, bl 5-6) $\phi \Delta \Delta \text{F}$

Lunaria annua (Judaspensing, paarsroze bloemen, h90, bl 4-) $\phi \Delta \Delta \text{F}$

Eupatorium maculatum 'Atropurpureum' (roze bloemschermen, h200, bl 8-9) $\phi \Delta \Delta \text{F}$

Vernonia crinita (IJzerkruid, purperen bloempjes, h180, bl 9-10) $\phi \Delta \text{F}$

Miscanthus sinensis (Japans sierriet, witte bloempluimen, h170, bl 8-10)

Helianthus 'Lemon Queen' (citroengele zonnebloempjes, h180, bl 8-9,) $\phi \Delta \text{F}$

Verbena bonariensis (paarse bloemschermpluimen op lange stelen, h140, bl 7-9) $\phi \Delta \text{F}$

Symbolen

ϕ = waardplant dagvlinder Δ = waardplant nachtvlinder

ϕ = nectarplant dagvlinder Δ = nectarplant nachtvlinder

F = nectarplant zweefvliegen/bijen/etc. = potentiële prooien voor libellen

h80 = plant is 80 cm hoog

bl 7-9 = plant bloeit van maand 7 tot in maand 9 (juli tot in september)